

6. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.

7. Андрійко О. Ф. Публічна адміністрація в Україні: організаційно-правові засади. Київ : НАДУ, 2005. 296 с.

8. Авер'янов Вадим Борисович. Вибрані наукові праці /Упорядники: Андрійко О.Ф. (керівник колективу), Нагребельний В.П. та інші, за заг.ред. Ю.С Шемшученка, О.Ф. Андрійко.- К.: Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України. 2011 – 448 с.

УДК 342.1

DOI: 10.32751/2617-5967-2025-01-12

Гусаров С. М.

доктор юридичних наук, професор,
член-кореспондент Національної академії
правових наук України,
заслужений юрист України,
Харківський національний
університет внутрішніх справ,
професор кафедри адміністративного права та процесу
<https://orcid.org/0000-0002-8136-0694>

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СЛУЖБОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ СТОСОВНО ПОЛІЦЕЙСЬКИХ, ЩО ВЧИНИЛИ ДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПРОСТУПОК

Розглядається порядок притягнення поліцейських, що вчинили дисциплінарний проступок, до дисциплінарної відповідальності. Відзначається, що важливе значення для притягнення поліцейських до дисциплінарної відповідальності має встановлення обставин вчинення дисциплінарного проступку, особи, яка його вчинила, та її вини, ступеня тяжкості дисциплінарного проступку та розміру заподіяної шкоди. Вказується, що встановлення вищезазначеного здійснюється у рамках службового розслідування.

Вивчаються надбання науковців щодо визначення поняття «дисциплінарне провадження» та переліку стадій притягнення до дисциплінарної відповідальності. Відзначається, що службове розслідування слід вважати ядром порядку притягнення до дисциплінарної відповідальності поліцейських, що вчинили дисциплінарний проступок.

Розглядається стан правового регулювання службового розслідування стосовно поліцейських, що вчинили дисциплінарний проступок, зокрема особливості проведення службового розслідування в період дії воєнного стану. Обґрунтовується недоцільність норми щодо покладання тимчасового виконання обов'язків за іншою посадою на відстороненого від виконання службових обов'язків поліцейського на час проведення службового розслідування у період дії воєнного стану. Доводиться, що відсторонення поліцейського від виконання службових обов'язків є правом, а не обов'язком відповідного керівника. Тобто цей захід можна взагалі не застосовувати. Стосовно покладання тимчасового виконання обов'язків за іншою посадою або переведення на іншу посаду, то це можна здійснити і керуючись загальними нормами Закону України «Про Національну поліцію».

Ключові слова: дисциплінарна відповідальність, дисциплінарний проступок, службове розслідування, дисциплінарне стягнення, поліцейський, відсторонення від виконання службових обов'язків.

The procedure for bringing police officers who have committed a disciplinary offense to disciplinary liability is being considered. It is noted that establishing the circumstances of the disciplinary offense, the person who committed it and their guilt, the severity of the disciplinary offense, and the amount of damage caused are of great importance for bringing police officers to disciplinary responsibility. It is indicated that the establishment of the above is carried out within the framework of an official investigation.

The achievements of scientists regarding the definition of the concept of "disciplinary proceedings" and the list of stages of bringing to disciplinary responsibility are studied. It is noted that the internal investigation should be considered the core of the procedure for bringing to disciplinary responsibility of police officers who have committed a disciplinary offense.

The state of legal regulation of official investigation in relation to police officers who have committed a disciplinary offense is considered, in particular, the peculiarities of conducting an official investigation during the period of martial law. The inappropriateness of the rule regarding the temporary performance of duties in another position by a suspended police officer for the duration of an internal investigation during the period of martial law is substantiated. It is proved that the suspension of a police officer from his duties is a right, not an obligation, of the relevant manager. That is, this measure may not be applied at all. Regarding the assignment of temporary duties to another position or transfer to another position, this can be done in accordance with the general provisions of the Law of Ukraine "On the National Police."

Keywords: disciplinary liability, disciplinary offense, official investigation, disciplinary action, police officer, suspension from duty.

Постановка проблеми. Сьогодні в умовах військової агресії Російської Федерації на порядку денному стоїть питання підвищення ефективності діяльності правоохоронної системи, зокрема такої важливої її складової як Національна поліція України. Указане залежить, передусім, від належного кадрового забезпечення даного правоохоронного органу та якісного виконання посадових обов'язків поліцейськими. Серед засобів, спрямованих на досягнення останнього, слід особливо виділити стимулювання службової діяльності поліцейських. Одним із видів стимулювання службової діяльності є притягнення до дисциплінарної відповідальності порушників службової дисципліни, тобто тих поліцейських, які не виконують або неналежним чином виконують свої посадові обов'язки. Важливе значення для притягнення поліцейських до дисциплінарної відповідальності має встановлення обставин вчинення дисциплінарного проступку, особи, яка його вчинила, та її вини, ступеня тяжкості дисциплінарного проступку та розміру заподіяної шкоди, що здійснюється у рамках службового розслідування. Тому дослідження правового регулювання службового розслідування стосовно поліцейських, що вчинили дисциплінарний проступок, є сьогодні гостроактуальним.

Стан дослідження проблеми. Проблеми дисциплінарної відповідальності за часів незалежності України вивчали такі науковці, як: О. М. Бандурка, Ю. П. Битяк, В. С. Венедіктов, Р. С. Грищенко, Д. Є. Жеребцов, М. І. Іншин, С. В. Ківалов, М. М.

Клемпарський, Б. В. Лавренко, К. Ю. Мельник, О. В. Петришин, П. Д. Пилипенко, Є. Ю. Подорожній, С. М. Прилипко, В. І. Прокопенко, О. І. Процевський, Д. І. Сіроха, Г. І. Чанишева, В. І. Щербина, О. М. Ярошенко та ін. Разом із тим недостатність сучасних досліджень порядку притягнення до дисциплінарної відповідальності поліцейських викликає необхідність проведення дослідження правового регулювання службового розслідування стосовно поліцейських, що вчинили дисциплінарний проступок.

Мета і завдання дослідження. Метою є надання пропозицій з удосконалення правового регулювання службового розслідування стосовно поліцейських, що вчинили дисциплінарний проступок. Завдання дослідження: вивчити надбання науковців щодо визначення поняття «дисциплінарне провадження» та переліку стадій притягнення до дисциплінарної відповідальності; розглянути стан правового регулювання службового розслідування стосовно поліцейських, що вчинили дисциплінарний проступок.

Виклад основного матеріалу. Правове регулювання дисциплінарної відповідальності поліцейських комплексно здійснюється нормами Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» від 15 березня 2018 р. № 2337-VIII. Закон закріплює як підстави дисциплінарної відповідальності поліцейських та перелік дисциплінарних стягнень, так і визначає порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності.

У юридичній літературі для позначення порядку притягнення до дисциплінарної відповідальності застосовується термін «дисциплінарне провадження». Так, Ю. В. Топчєєва вказує, що дисциплінарне провадження – це процедура розгляду уповноваженим органом або власником підприємства питання про порушення працівником вимог внутрішніх правил трудового розпорядку, посадових обов'язків з метою накладення дисциплінарного стягнення [1, с. 10]. С. В. Ківалов пише: «дисциплінарне провадження – це врегульована законодавством діяльність уповноважених органів щодо застосування дисциплінарних стягнень при дотриманні прав і законних інтересів винних осіб» [2, с. 48]. На думку Г. С. Іванової дисциплінарне провадження є урегульованою Законом України «Про прокуратуру» процедурою розгляду і прийняття Кваліфікаційно-дисциплінарною комісією прокурорів скарги (заяви), в якій містяться відомості про вчинення прокурором дисциплінарного проступку, з метою встановлення обставин, що можуть бути підставою для застосування щодо нього дисциплінарної відповідальності [3, с. 4].

Дисциплінарне провадження є юридичною гарантією правового захисту працівника при накладенні дисциплінарного стягнення, зокрема воно забезпечує встановлення факту невиконання або неналежного виконання працівником своїх посадових обов'язків, всебічний розгляд дисциплінарної справи, відповідність дисциплінарного стягнення ступеню провини працівника, врахування пом'якшувальних та обтяжуючих обставин.

Науковці виділяють різну кількість стадій порядку притягнення до дисциплінарної відповідальності. Так, на думку С. О. Сільченка дисциплінарні стягнення накладаються у такому порядку: «1) отримання роботодавцем інформації про певну дію чи бездіяльність працівника, яка може бути розцінена як дисциплінарний проступок. Зазвичай, безпосередній керівник працівника виявляє такі факти і забезпечує їх фіксацію, наприклад шляхом складення акту про відсутність його на роботі. Днем виявлення дисциплінарного проступку вважається день, коли посадовій особі, якій підпорядкований працівник, стало відомо про проступок, незалежно від того, чи наділена ця особа правом накладення стягнення; 2) встановлення обставин вчинення дисциплінарного проступку та особи, яка

його вчинила. На цій стадії необхідно встановити особу порушника; з'ясувати, які конкретно трудові обов'язки було порушено; запропонувати працівнику надати письмові пояснення; оцінити дії працівника, наявність та форму його вини, обставини вчинення проступку, визначити наслідки проступку, зокрема розмір заподіяної шкоди, а також обставини, що мають бути враховані під час обрання дисциплінарного стягнення; 3) застосування дисциплінарного стягнення. На цій стадії відбувається підготовка і оголошення наказу (розпорядження) про застосування дисциплінарного стягнення. Цей документ із зазначенням мотивів його застосування оголошується працівникові, підданому стягненню, під розписку в триденний строк. У разі відмови працівника поставити підпис складається відповідний акт, який підписують особи, що засвідчують зазначений факт. Наказ про застосування дисциплінарного стягнення в необхідних випадках доводиться до відома працівників підприємства. Якщо працівника звільняють з роботи, роботодавець має дотримуватися вимог, що супроводжують припинення трудового договору» [4].

А. Ю. Подорожній стадіями притягнення до дисциплінарної відповідальності вважає наступні: «1) перевірка даних про факт вчинення дисциплінарного проступку; 2) відкриття дисциплінарного провадження; 3) розгляд дисциплінарного провадження по суті із встановленням норми права, яка буде регулювати питання застосування дисциплінарного стягнення у відповідному випадку порушення норм трудового законодавства; 4) прийняття рішення по дисциплінарній справі з одночасним виданням наказу (розпорядження) про притягнення до обраного виду дисциплінарного стягнення; 5) виконання прийнятого рішення; 6) оскарження рішення» [5, с. 15].

Д. Є. Жеребцов стадіями порядку застосування дисциплінарних стягнень до поліцейських вважає наступні: 1) призначення службового розслідування та утворення дисциплінарної комісії; 2) проведення службового розслідування; 3) прийняття дисциплінарною комісією висновку за результатами службового розслідування; 4) прийняття уповноваженим керівником рішення про застосування дисциплінарного стягнення; 5) виконання рішення про застосування дисциплінарного стягнення [6, с. 176-177].

Незважаючи на певну відмінність у кількості стадій порядку притягнення до дисциплінарної відповідальності, як можна пересвідчитись з вищенаведеного, науковці одностайні у виділенні такої стадії, в рамках якої здійснюється встановлення обставин вчинення дисциплінарного проступку, особи, яка його вчинила, та її вини, ступеня тяжкості дисциплінарного проступку та розміру заподіяної шкоди. І хоча вказана стадія науковцями називається по-різному: «встановлення обставин вчинення дисциплінарного проступку та особи, яка його вчинила», «розгляд дисциплінарного провадження по суті», «проведення службового розслідування» суть у неї одна, яка полягає у встановленні вищезазначеного.

Вказану стадію слід вважати ядром порядку притягнення до дисциплінарної відповідальності. У Законі України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» передбачається, що встановлення обставин вчинення дисциплінарного проступку, особи, яка його вчинила, та її вини, ступеня тяжкості дисциплінарного проступку та розміру заподіяної шкоди здійснюється у рамках службового розслідування. Так, відповідно до ч. 1 та ч. 2 ст. 14 Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України», службове розслідування – це діяльність із збирання, перевірки та оцінки матеріалів і відомостей про дисциплінарний проступок поліцейського. Службове розслідування проводиться з метою своєчасного, повного та об'єктивного

з'ясування всіх обставин вчинення поліцейським дисциплінарного проступку, встановлення причин і умов його вчинення, вини, ступеня тяжкості дисциплінарного проступку, розміру заподіяної шкоди та для підготовки пропозицій щодо усунення причин вчинення дисциплінарних проступків [7].

Службове розслідування стосовно поліцейських, що вчинили дисциплінарний проступок, окрім Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» регламентується спеціальним підзаконним нормативно-правовим актом - Порядком проведення службових розслідувань у Національній поліції України, затвердженим Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 07 листопада 2018 р. № 893 (далі – Порядок). Необхідно відзначити, що у Порядку дублюються окремі норми Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України», що є не правильним. Вважаю, що Порядок має містити виключно норми, які розвивають положення Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України», а не дублюють їх.

Закон України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» передбачає, що службове розслідування призначається за письмовим наказом керівника, якому надані повноваження із застосування до поліцейського дисциплінарного стягнення. Підставою для призначення службового розслідування є заяви, скарги та повідомлення громадян, посадових осіб, інших поліцейських, медіа, рапорти про вчинення порушення, що має ознаки дисциплінарного проступку, або безпосереднє виявлення ознак такого проступку посадовою особою поліції, за наявності достатніх даних, що вказують на ознаки дисциплінарного проступку. Передбачається випадок, коли службове розслідування не призначається, а саме у разі надходження до органу поліції матеріалів про вчинення поліцейським адміністративного правопорушення, що складені в порядку, визначеному Кодексом України про адміністративні правопорушення, службове розслідування не призначається, а рішення про притягнення до дисциплінарної відповідальності приймається на підставі зазначених матеріалів.

Отже, у всіх випадках вчинення поліцейськими дисциплінарних проступків, крім вищезазначеної ситуації, проводиться службове розслідування У юридичній літературі висловлюється позиція про недоцільність проведення службового розслідування за усіма дисциплінарними проступками. Так, О. Є. Луценко відзначає, що службове розслідування має провадитися не в будь-яких випадках невиконання чи неналежного виконання службових обов'язків, а лише за наявності вагомих підстав. Науковець пропонує закріпити випадки, коли службове розслідування не провадиться, а саме: (а) дисциплінарний проступок державним службовцем учинено вперше чи після зняття попередньо накладеного стягнення; (б) державний службовець зізнається й розкаюється у вчиненому; (в) за ступенем тяжкості дисциплінарному проступку відповідає стягнення у вигляді зауваження, догани або суворої догани; (г) відсутні обтяжуючі обставини [8, с. 14]. Слід підтримати Д. Є. Жеребцова, який не погоджується з такою позицією. Науковець пише: «Ми не можемо погодитися із зазначеною позицією О. Є. Луценко через те що, по-перше, наведені науковцем умови не лежать на поверхні, тобто не є очевидними. Для того щоб з'ясувати наявність усіх наведених науковцем умов, необхідно і провести службове розслідування. По-друге, обов'язковість проведення службового розслідування в державних, у тому числі поліцейських, органах обумовлена його природою та метою. Службове розслідування полягає у збиранні, перевірці та оцінюванні даних про

дисциплінарний проступок на державній, зокрема поліцейській, службі. Метою службового розслідування є об'єктивне, своєчасне, повне з'ясування всіх обставин здійснення дисциплінарного проступку, встановлення його причин і умов, вини правопорушника, ступеня тяжкості дисциплінарного проступку» [6, с.165].

Проведення службових розслідувань за фактом порушення поліцейським службової дисципліни здійснюють дисциплінарні комісії, які формуються з поліцейських та працівників поліції, які мають відповідні знання та досвід, необхідні для ефективного проведення службового розслідування. До складу дисциплінарних комісій можуть також включатися представники громадськості, які мають бездоганну репутацію, високі професійні та моральні якості, суспільний авторитет.

Національне законодавство передбачає чіткі строки проведення службового розслідування та його документальне оформлення. Так, відповідно до ст. 16 Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» службове розслідування проводиться та має бути завершено не пізніше одного місяця з дня його призначення керівником. У разі потреби за вмотивованим письмовим рапортом (доповідною запискою) голови дисциплінарної комісії, утвореної для проведення службового розслідування, його строк може бути продовжений наказом керівника, який призначив службове розслідування, або його прямим керівником, але не більш як на один місяць. При цьому загальний строк проведення службового розслідування не може перевищувати 60 календарних днів. Службове розслідування вважається завершеним у день затвердження керівником, який призначив службове розслідування, чи особою, яка його заміщує, висновку за результатами службового розслідування. Якщо закінчення строку проведення службового розслідування припадає на вихідний чи інший неробочий день, останнім днем строку є перший після нього робочий день [7].

Під час проведення службового розслідування існує можливість застосувати до порушника службової дисципліни такого заходу як відсторонення від виконання службових обов'язків. Так, відповідно до ст. 17 Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» відсторонення поліцейського від виконання службових обов'язків (посади) є тимчасовим заходом на час проведення службового розслідування та може бути застосовано до поліцейського у разі, якщо обставини виявленого дисциплінарного проступку унеможливають виконання посадових (функціональних) обов'язків ним або іншим поліцейським, а також якщо виконання поліцейським посадових (функціональних) обов'язків перешкоджає встановленню обставин виявленого дисциплінарного проступку.

Відсторонення поліцейського від виконання службових обов'язків (посади) оформляється письмовим наказом керівника, до повноважень якого належить призначення на посаду та звільнення з посади поліцейського, та не може перевищувати строку, передбаченого для проведення службового розслідування або зазначеного в рішенні суду. Відсторонення поліцейського від виконання службових обов'язків (посади) без видання письмового наказу керівника допускається у разі появи на роботі у стані алкогольного сп'яніння або у стані, викликаному вживанням наркотичних або інших одурманюючих засобів, або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, та відмови поліцейського від проходження в установленому порядку огляду на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або на вживання лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції.

На період відсторонення поліцейського від виконання службових обов'язків (посади) у поліцейського вилучається службове посвідчення, спеціальний нагрудний знак, табельна вогнепальна зброя та спеціальні засоби. Під час відсторонення від виконання службових обов'язків (посади) поліцейський зобов'язаний перебувати на робочому місці, визначеному керівником, до повноважень якого належить призначення на посаду та звільнення з посади поліцейського, та сприяти проведенню службового розслідування [7].

Слід звернути увагу на те, що Закон України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» у 2022 р. було доповнено розділом V «Особливості проведення службового розслідування в період дії воєнного стану». Серед особливостей, зокрема передбачається можливість проведення службового розслідування в період дії воєнного стану за фактом порушення поліцейським службової дисципліни як дисциплінарною комісією, так і однією особою, у тому числі безпосередньо уповноваженим керівником, який одноособово здійснює передбачені Статутом повноваження дисциплінарної комісії (далі - уповноважена особа). Разом з тим, службове розслідування стосовно заступників керівника Національної поліції України чи керівників територіальних органів Національної поліції України проводиться виключно дисциплінарною комісією.

Також встановлюються скорочений термін службового розслідування. Так, службове розслідування в період дії воєнного стану має бути завершене протягом 15 календарних днів з дня його призначення уповноваженим керівником. У разі потреби цей строк може бути продовжений керівником, який призначив службове розслідування, але не більш як на 15 календарних днів.

Передбачені особливості і у документальному оформленні результатів службового розслідування та встановленні дня його завершення. Так, за результатами службового розслідування уповноважена особа складає висновок. У разі проведення службового розслідування безпосередньо керівником, який його призначив, висновок не складається, а обставини вчинення дисциплінарного проступку відображаються в наказі про притягнення до дисциплінарної відповідальності або в довідці про відсутність в діях поліцейського ознак дисциплінарного проступку. Днем завершення службового розслідування у разі його проведення безпосередньо керівником, який його призначив, є день підписання наказу про притягнення поліцейського до дисциплінарної відповідальності або довідки про відсутність в діях поліцейського дисциплінарного проступку, яка підлягає реєстрації в органі поліції.

Національне законодавство передбачає також особливості щодо відсторонення поліцейського від виконання службових обов'язків (посади) на час проведення службового розслідування у період дії воєнного стану. Так, відповідно до ст. 28 Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» у період дії воєнного стану на час проведення службового розслідування за рішенням керівника, який його призначив, на поліцейського, стосовно якого було прийнято рішення про відсторонення від виконання службових обов'язків (посади), може бути покладено тимчасове виконання обов'язків за іншою посадою. У разі прийняття рішення про покладення на відстороненого поліцейського тимчасового виконання обов'язків за іншою посадою службове посвідчення, спеціальний нагрудний знак, табельна вогнепальна зброя та спеціальні засоби в нього не вилучаються [7].

Як відзначає К. Ю. Мельник, вищезазначені норми Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» передбачають ознаки іншого заходу, а саме «переведення на іншу роботу», що суперечить: по-перше, природі відсторонення від

роботи, яка полягає в усуненні (недопущенні) працівника від роботи, по-друге, меті відсторонення від роботи, яка полягає у запобіганні негативним наслідкам, що можуть настати в результаті продовження виконання працівником своєї трудової функції [9, с. 679]. О. М. Ярошенко вказує, що головна відмінність переведення від відсторонення полягає в його підставах і юридичних наслідках. Під переведенням слід розуміти такі зміни умов трудового договору, як: а) зміна місця роботи (підприємства або його відокремленого підрозділу, розміщеного у певній місцевості (населеному пункті) і наділеного трудовою правосуб'єктністю, або місцевості, хоча б разом з підприємством, з яким укладений трудовий договір); б) зміна трудової функції (доручення працівникові роботи, яка не відповідає його спеціальності, кваліфікації, посаді, обумовленій при укладенні трудового договору, або покладення на нього завдань та обов'язків, не передбачених посадовою інструкцією, хоча б і в межах тієї ж спеціальності). При відстороненні подібні зміни не відбуваються, хоча правове положення працівника тимчасово змінюється [10, с. 584].

З огляду на вищезазначене, вважаю норму щодо покладання тимчасового виконання обов'язків за іншою посадою на відстороненого від виконання службових обов'язків поліцейського на час проведення службового розслідування у період дії воєнного стану не доцільною. Так, відсторонення поліцейського від виконання службових обов'язків є правом, а не обов'язком відповідного керівника. Тобто цей захід можна взагалі не застосовувати. Стосовно покладання тимчасового виконання обов'язків за іншою посадою або переведення на іншу посаду, то це можна здійснити і керуючись загальними нормами Закону України «Про Національну поліцію».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Топчєєва Ю. В. Засоби забезпечення та зміцнення трудової дисципліни : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.05 – «трудове право; право соціального забезпечення». Луганськ. 2013. 19 с.
2. Ківалов С. В., Біла А. Г. Адміністративне право України : навч.-метод. посіб. : вид. 2-ге, перероб. і доп. Одеса : Юрид. л-ра, 2002. 312 с.
3. Іванова Г. С. Дисциплінарний проступок як підстава відповідальності працівників прокуратури : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец: 12.00.05 – «трудове право; право соціального забезпечення». Київ, 2016. 21 с.
4. Сільченко С. О. Дисциплінарні стягнення: види та процедура застосування. URL: https://jurliga.ligazakon.net/analitycs/206445_distiplnarnstyagnennya-vidi-ta-protsedura-zastosuvannya (дата звернення: 15.01.2025).
5. Подорожній А. Ю. Організаційно-правові засади притягнення працівників до дисциплінарної відповідальності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.05 – «трудове право; право соціального забезпечення». Харків, 2018. 20 с.
6. Жеребцов Д. Є. Дисциплінарна відповідальність поліцейських в Україні : монографія. Харків : Факт, 2023. 236 с.
7. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: Закон України від 15 березня 2018 р. № 2337-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#n11> (дата звернення: 15.01.2025).
8. Луценко О. Є. Дисциплінарний проступок як підстава припинення трудових правовідносин із державними службовцями : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.05 – «трудове право; право соціального забезпечення». Харків, 2015. 19 с.

9. Мельник К. Ю. Відсторонення поліцейського від виконання службових обов'язків на час проведення службового розслідування. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні виклики розвитку юридичної науки і практики в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови» (2 травня 2024 року). Київ: Видавництво Людмила, 2024. С. 678-680.

10. Ярошенко О. М. Відмінності відсторонення працівника від роботи від суміжних правових явищ. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Теоретичні та практичні проблеми забезпечення сталого розвитку державності та права» (Одеса, 30 листопада 2012 р.) Т.1 / відп. за вип. В. М. Дрьомін; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса : Фенікс, 2012. С. 583–585.